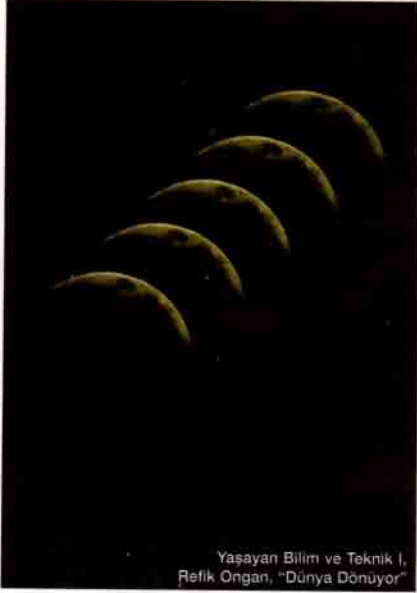

Yarışmadan Sergiye...

Yaşayan Bilim ve Teknik I,
Refik Ongan, "Dünya Dönüyor"

Ağustos 1998 sayımızda "Yaşayan Bilim ve Teknik" fotoğraf etkinliğinin üç yıllık geçmişini özetlemiş, bu yıl dördüncü kez yinelenen etkinliğin önceki yıllardan farklı bir biçimde, yarışma yerine sergi olarak gerçekleştirileceğini duyurmuştuk. Bundan başka, sergi konusunun izler olduğunu ve konunun tek fotoğrafla değil en çok beş fotoğraftan oluşturulmuş bir dizi fotoğrafla anlatılmasının beklediğini de belirtmiştik. Gerçekten de bu yılki en

önemli farklılık, konunun birden çok fotoğrafla anlatılacak oluşu. Bu değişikliğin hem katılımcıların fotoğraf tavrını (kimliğini) ortaya koyacağını hem de sergi konusuna farklı yaklaşımlar getireceğini umuyoruz.

Kuşkusuz bu yıl da bir seçici kurul olacak. Teknik yeterliliğin yanı sıra, diziyi oluşturan fotoğraflar arasında teknik ve anlatım bütünlüğünün bulunması, çalışmaların sergilenebilmesi için aranan temel özellikler arasında yer alacak. Tek bir katılımcının gönderebileceği dizi sayısına herhangi

Yaşayan Bilim ve Teknik II,
Mehmet Arslan Güven, "Usta İş"

Çeşitli İzlerin Görsel Dökümü

Önder Şenyapılı
ODTÜ, Mimarlık Fakültesi

Bir iz bırakabilecek miyiz?

İnsanoğlunun yüce kaygılarından biridir iz bırakmak. Hiçbir iz bırakmadan yitip gitmek istemez. Ardından şöyle ya da böyle bir iz kalsın ister.

İz bırakmadan bu dünyadan giden insan yoktur, bir bakıma. En azından *mezar taşı* bırakır ardında iz olarak.

Demek ki, bir mezar taşı bir izdir. Sıradan, *küçük* bir iz.

Bir piramit çok büyük bir mezardır. Piramit mezar taşı değil, mezardır ama, bir izdir. Sıradışı, *büyük* bir iz.

Öte yandan, Büyük Sahra'da bulunan kaya resimleri de bir izdir. İskeletleri Fransa'nın güneyindeki *Cro-Magnon mağarası*nda bulunduğu için bu mağaranın adıyla anılan Cro-Magnon insanının, günümüzden yaklaşık 35-40 bin yıl önce yaptığı oymalar, hayvan yontuokları, kabartmalar, taşta oyulmuş iri göğüslü, iri kalçalı, şiş kanınlı kadın figürleri; hayvan resimleri ve geometrik desenlerle süslenmiş araç-gereçler de bir izdir.

Bırakılan izler sayesinde bin yıllar öncesiinden bugüne yaşamın nasıl bir gelişim gösterdiğini çıkarılabiliyoruz. Tarih öncesi zamanlardan bugüne oluşan çeşitli uygarlıkların izini sürebiliyoruz.

Bir yandan da izi tozu kalmamış/yitip gitmiş uygarlıklar var mı diye merak ediyoruz. En küçük bir kalıntının izine düşüp bilinmeyi bulabilmek için çabalyoruz. Kimi zaman iz üstündeyiz sanıyor, coşkuluyoruz.

Kimi izler ise istenmeyen izlerdir? Lâke istenmeyen bir izdir örneğin. Yalnızca bir şeyin başka bir şeye çarpması, sürtmesi, dökülmesi vb. sonucu oluşan *somut lekeler* değil, *soyut lekeler* de istenmez. Örneğin, namus

lekeli bir *soyut* lekedir. Ama, somut lekelerin tümünden, her birinden, her türünden daha korkunç bulunur.

Lekelenen namusunu temizlemek için insanlar hemcinslerini öldürürler. Öldüregelmektedirler. Namus temizleme cinayetleri açık açık, herkesin gözü önünde, göstere göstere işlenir genelede. Oysa, başka suçlar gizli işlenir. Suçlu geride iz bırakmamaya çaba gösterir. Katili, hırsızı ya da herhangi bir suçluyu bulmak için polis öncelikle parmaz izi arar. Sonra başka izleri değerlendirmeye alır.

Suç yerindeki her şey bir izdir. Tablaya bastırılmış *sigara izmaritleri*, *kullanılmış içki bardakları*, giderek (hatta) bir *saç kıllı* vb.. Kapı kilidinin zorlanıp zorlanmamış oluşu, pencerelerden herhangi birinin camının kırılmış olup olmaması suçlunun *içeriye nasıl girdiği* hakkında ilk izlenimi verir. Kapı zorlanmışsa, herhangi bir cam kırksa suçlu *yabancıdır* (büyük olasılıkla); aksi durum *tanıdık* olduğunu düşündüren bir izdir, örneğin.

Somut lekelerin birçoğu silinir/yıkanır. Silindiği/yıkandığı halde izi kalan lekeler de (deterjan sanayiinin bunca gelişmişliğine karşın hâlâ) vardır.

Yanık izi, yara izi, ameliyat izi, kurşun izi vb. kalıcı izlerdendirler.

Kimi olaylar üstümüzde derin izler bırakır; yani çok etkileniriz. Kimi olayların etkisi ise zaman içinde yiter; iz bırakmaz.

Kökende *devinen* her şey ve/ya da her tür *devinim* bir iz bırakır. Havada devinen, yer değiştiren nesnelere aerodinamik iz oluştururlar. Uçak egzozundan çıkan gazların oluşturduğu iz yoğunlaşma izi diye anılır.

Camcılıkta maşa izi ve rulo izi yapım sırasında oluşan ve cama yansıyan kusurları anlatır.

Hematolojideki bez izi deyimi, biyopsisi yapılmış bezin boyanıp mikroskop üzerine bastırılmasıyla eldelenen ve incelenmesiyle hastalığın tanımlanmasına olanak tanıyan iz için kullanılmaktadır.

Hemen her alanda önemsenen birtakım izler vardır. Örneğin, pulluk izi tanımdan; bakışimli akustik iz elektroakustikten; döküm izi metalurjiden; elek izi kâğıt üretiminden; kenet izi ve iz dolgu jeolojiden; izdüşüm(ü) geometriden, burun izi veterinerlikten; ıstırdıye izi metalografiden, iz element jeokimiyadan örnek olarak verilebilir.

Yaşamımızda çeşitli izlerin etkili olduğu /yönlendirici olduğu/en azından yeri olduğu; istesek de istemesek de birtakım izlerle karşı karşıya kaldığımız; birtakım izleri gereksindirdiğimiz; izlerin bize yardımcı olduğu söylenirse yanlış olmaz.

Şimdi istenen bu çok çeşitli izleri görsel olarak saptamak. Soyut izleri bile somut görsel anlatılara dönüştürmek.

İzlerin izini sürmek. İzlerden edinilen (izlerin verdiği/izlerin bıraktığı) izlenimleri görsel olarak kaydetmek. Bir anlamda, izlerin izlerini kalıcılaştırmak.

Kökende, hiçbir iz yitip gitmez. Yitip gittiği sanılanlar bile yitip gitmemiştir. Bir bakıma, *görecelik kuramı (izafiyet teorisi)* hiçbir izin yitip gitmediğine dairdir.

Olsun!

Henüz geçmişe ya da farklı zaman dilimlerine yolculuk etme olanağı yok. Ne süreyle olmayacağı kestirilemez. Dolayısıyla, yaşadığımız zaman diliminde (günümüzde) varolan izlerin bir görsel dökümün eldelemenin zaran yok, yarar var.

Üstelik varolan (somut ve soyut) izlerin görüntülerini öznel yorumlarla saptamak keyifli değil mi?

bir üst sınır getirilmediğinden, dileyen, dilediği sayıda dizi fotoğrafla sergi elemelerine katılabilecek. Değerlendirme sonrasında, sergilenmeye değer bulunan ürünlerin sahiplerine birer katılım belgesi; elemelere katılan herkese de sergilenen fotoğrafların yer aldığı birer katalog verilecek.

Sergiyle ilgili bu tür ayrıntıların dışında, etkinlik kapsamında geçen yıl olduğu gibi bu yıl da başta saydam gösterileri olmak üzere, çeşitli fotoğraf etkinlikleri de olanaklar ölçüsünde gerçekleştirilmeye çalışılacak. Bunları daha sonra duyuracağız.

Postalama sırasında hasar gören ve kaybolan fotoğraflar ve saydamlar için, üzülmeye elimizden birşey gelmediğini bir kez daha anımsatmak isteriz. Bu tür olumsuzluklarla karşılaşmanın tek yolu da, çalışmalarını elden teslim edip yine elden geri almak. Bundan daha sağlıklı bir yol şimdilik yok gibi.

Son olarak, ödüllü fotoğraf yarışmalarının fotoğrafseverleri yalnızca parasal nedenlerle çektiğine inanmadığımızı belirtmeliyiz. Dolayısıyla üç yıldır büyük ilgi gören Yaşayan Bilim ve Teknik fotoğraf yarışmasının, sergiye dönüştürülmesine karşın, bu yıl da yoğun ilgi göreceğine inanıyoruz. Oluşturulacak düzeyli bir serginin ve özenle hazırlanmış bir sergi kataloğunun, fotoğrafseverlerin desteğini bulacağı düşüncesindeyiz.

Fotoğraflı günler...

Koordinasyon Grubu

Yaşayan Bilim ve Teknik III, Hüsnü Gürsel, "Nostalji"

TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi

"Yaşayan Bilim ve Teknik IV" Fotoğraf Sergisi Şartnamesi

Konu: / z | e r

Katılım: Sergi tüm amatör ve profesyonel fotoğrafçılara açıktır. Sergiye her bölümde en az iki, en çok beş fotoğraftan oluşacak, kendi arasında bir bütünlük sunan, konuyu kuşatıcı bir biçimde anlatmaya çalışan, birden çok dizi fotoğrafla katılabilir.

Yapıtlar: Sergi, Siyah/beyaz ve saydam olmak üzere iki bölümde hazırlanacaktır. Dileyenler, sergiye her iki dalda katılabilecektir. Gönderilecek ürünler daha önce ödül kazanmamış ve sergilenmemiş olmalıdır. Bu koşula uymayan bir ürünü gönderdiği saptanan bir katılımcının hiçbir ürünü, Bilim ve Teknik Dergisi'nin düzenleyeceği, bu ve bundan sonraki sergilerde (etkinliklerde) değerlendirilmeye alınmayacak ve söz konusu katılımcının kimliği, Bilim ve Teknik Dergisi'nde duyurulacaktır.

Boyut: Baskılara boyut sınırlaması getirilmemiştir. Baskılar paspartusuz olmalıdır. Özel bir neden olmadıkça sürece baskıların kısa kenar en az 18 cm, uzun kenarı en çok 40 cm olmalı, sergilenenleri unutulmamalıdır. Saydamlar 24X36 mm boyutunda camlı çerçevede (çerçeve 5X5 cm) olmalıdır.

Rumuz: Baskıların arka yüzünün sol alt köşesine, saydamların önyüzünün çerçeve kenarına, bir etiketle (ya da asetat kalemi gibi silinmeyen bir kalemle) altı rakamdan oluşan rumuz ve yapıt adı yazılmalı; ayrıca dizi içindeki sırasını belirten (123456-1, 123456-2...) gibi bir sıra numarası eklenmelidir. Katılım formu doldurulup ayrı bir zarfa konmalı, bu zarf kapatıldıktan sonra, üzerine yalnızca rumuz yazılarak yapıtlarla birlikte gönderilmelidir. Bu kuralın uygulanmasına olabildiğince özen gösterilmelidir.

Ödenti: Yapıtların paketlenmesi ve geri gönderimi için alınan katılım ödentisi bu yıl alınmayacaktır.

Yapıt Teslimi:Yapıtlar ve içinde katılım formunun bulunduğu zarf, postada hasar görmeyecek biçimde, "TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi Fotoğraf Sergisi, Atatürk Bulvarı No: 221 06100 Kavaklıdere / Ankara adresine gönderilmeli; ya da, postalamalar sırasında önüne geçilemeyen hasar ve kayıplar nedeniyle, olanaklar ölçüsünde elden teslim edilmelidir.

Katılan Yapıtlar: Sergilenmeye değer bulunan yapıtlar, TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi arşivine girecek, yapıt sahibinin adı belirtilmek koşuluyla yayımlanabilecektir. TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi yapıtların kullanım hakkını saklı tutacak ve yapıtların sergi dışı kullanımında sahibine, TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi Telif Yönetmeliği'nde belirtilmiş bulunan telif ücretini ödeyecektir. Saydamlar ve sergilenmemiş yapıtlar geri verilecektir. Yapıtların elden geri alınabilmesi için, katılım formunda ilgili bölüm işaretlenmiş olmalıdır. Takvimde belirtilen tarihler arasında geri alınmayan yapıtlar postaya verilecektir. Postadaki olası hasar, gecikme ve kayıptan TÜBİTAK sorumlu olmayacaktır. Sergi elemelerine katılanlar şartnamede belirtilen tüm koşulları kabul etmiş sayılırlar.

Katalog: Sergilenmeye hak kazanan yapıtları içeren bir katalog basılacak ve tüm katılımcılara gönderilecektir. Ayrıca sergilenen her yapıt sahibine bir katılım belgesi verilecektir.

Takvim:

Son Teslim Tarihi: 14 Aralık 1998

Seçici Kurul Toplantısı: 21 Aralık 1998

Sonuç Bildirimi: 24 Aralık 1998-4 Ocak 1999

Sergi Açılışı: 25-29 Ocak 1999

Yapıtların Elden Geri Alınması: 15-26 Şubat 1999

Yapıtların Geri Postalması: 1-5 Mart 1999

TFDB: Sergi, Türkiye Fotoğraf Sanatı Demekleri Birliği teknik koşullarına uygundur. (No: 98/20)

Seçici Kurul:Metin And, Tuğrul Çakar, İbrahim Demirel, Ahmet Öner Gezgin, Zafer Karaca, Sunar Kural, Mustafa Reşat Sümerkan

Koordinasyon Grubu: Murat Dirican, Özgür Tek

yaşayan
bilim
ve teknik

izler

Katılım Formu

fotokopi ile çoğaltılabilir

siyah/beyaz

yapıt adı

1

2

3

saydam

yapıt adı

1

2

3

teslim biçimi

elden

posta ile

ad/soyad

adres

telefon

rumuz

(rakamla)

□ □ □ □ □ □

**Bilim
ve
Teknik**

TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi
Atatürk Bulvarı No:221 Kavaklıdere
06100 Ankara
Tel: 0.312.468 53 00/1065
Faks: 0.312.427 66 77
E-posta: bteknik@tubitak.gov.tr